

тежки, кървави години. Един дом опустяваше, един извор пресъхваше, един род се свършваше.

Горестните спомени за два скъпи образа ръфаха последните минути от дълголетие на стареца. Спомена за Нено — неговия строен син с русите кудри и бистрите сини очи. Като днес помни деня, когато с заключено сърце и с плаха надежда прекрачи прага на болницата и го видя мъртвешки бляд, съразкъсан от шрагнел крак. Плака на докторите да го спасят, моли ги, че му бе едничък за радост въ живота и отмена на старини, но не би. Склопи му той очите, зарови го и се завърна на село, спотаил въ най-дълбокия кът на сърцето си, като неземна светиня, едничка заръка — да гледа него — Панча — невръстния му първенец, да го учи въ града, за да добрува, па и хората на добро да учи. Беден беше дядо Панайот, но изпълни завета му. Съ труд, съ мъка, съ ядове. На стари дни рало влачи и жътва жъна. Пръв ученик въ училището бе Панчо, пръв после между учителите. Обикнаха го селяните, защото и той ги обичаше. Завидеа на дяда Панайота и думаха: „Нареди я на край — блазя му!“ Дочуваше стареца и се топеше от радост. Сега може да умре спокоен. И щеше му се, защото се беше наситил на живот. Деведесетия Великден бе прекарал — ехее — всекиму Господ по толкоз да дава. . .

Но настъпиха смутни дни и най-напред Панча грабнаха. Отведоха го към града и . . . ни вест, ни кост до днес.

Всички го жалиха. Не го пожали само Стоил Чифликчията.

— Магарешки син — потриваше ръце той — ще учи селенията как да изравни синуриите . . . изравни ли сега един хендек, а?